

Oldtidskundskab C stx

Supplerende materiale til vejledning til læreplanen

Kunstsøjlen: Arkitektur

Forløbet giver et eksempel på, hvordan man kan tilrettelægge kunstsøjlen, jf. læreplanens stk. 3.1: "Kunstsøjlen har et kunsthistorisk tema, hvor der, under inddragelse af eleverne, vælges mellem arkitektur og kunst." Forløbet imødekommer desuden læreplanens krav om projektprægede forløb: "Desuden indgår der mindst et projektpræget forløb, hvor eleverne arbejder med bestemte problemstillinger og perspektiver eller innovative løsningsforslag og fremlægger dem i mundtlig eller skriftlig form." (LP, stk. 3.2) Forløbet bidrager til at opfylde læreplanens krav om IT i undervisningen: "IT og digitale medier og hjælpemidler inddrages løbende i undervisningen med det overordnede formål at fremme elevernes læreproces og støtte deres faglige udvikling" samt at "eleverne skal lære at anvende digitale værktøjer og ressourcer for faget." (LP, stk. 3.3.)

Indholdsfortegnelse

Forløbets opbygning	2
Overvejelser over forløbets opbygning.....	3
Materiale og kernestof	4

Forløbets opbygning

Forløbet varer 8 moduler à 60 minutter foruden 2 x 60 minutter til byvandring. Desuden er der, inden forløbet begynder, truffet afgørelse i klassen om, hvorvidt kunstsøjlen udgøres af kunst eller arkitektur. Afgørelsen træffes i klassen efter en kort introduktion til fokusområder i henholdsvis et arkitekturforløb og et kunstforløb. Forløbet kan meget nemt omformes til at dække kunst.

- Modul 1-3: Læreroplæg og kreative øvelser

1. modul:

Evt. lektie svarende til *Græsk Arkitektur – og sporene i eftertiden* ”Arkaisk Tid”.

Følgende monumenter behandles i præsentationen: Heratemplet i Paestum, Aphaiatemplet, Heratemplet i Olympia, Hefaistostemplet på Agora, Parthenon.

Deduktiv undervisningsform: læreroplæg med præsentation af begreber for den doriske stil. Formålet er, at eleverne opnår den første introduktion til de begreber, de skal arbejde videre med.

Kreativ øvelse: tegneøvelse hvor eleverne tegner en dorisk tempelfront.

2. modul:

Evt. lektie svarende til *Græsk Arkitektur – og sporene i eftertiden* ”Klassisk Tid”.

Følgende monumenter behandles i præsentationerne: Erechteion, Niketemplet, Athena Pronaos, Olympeion, Pergamonfrisen

Deduktiv undervisningsform: læreroplæg med præsentation af begreber for den joniske stil samt tendenser i senklassisk og hellenistisk tid.

Kreativ øvelse: tegneøvelse hvor eleverne tegner en jonisk eller korintisk tempelfront.

3. modul:

Evt. lektie svarende til *Græsk Arkitektur – og sporene i eftertiden* ”Hellenistisk Tid” og ”Romersk Tid”.

Følgende monumenter behandles i præsentationerne: Portunus-templet, Pantheon, Colosseum, romersk teater i Plovdiv, Bulgarien, Titusbuen, Konstantinbuen, rekonstruktion af Basilica Ulpia.

- 4.-6. modul: Projektarbejde. Eleverne arbejder i grupper af 3-4 medlemmer. Der analyseres i alt 7-9 værker (afhængigt af klassens størrelse). Hver gruppe får opgaven at analysere et antikt monument og inddrage et selvvalgt perspektiverede monument.

Produktet er en skriftlig analyse og en screencast. Se opgaven i faktaboksen nedenfor.

- 7.-8. modul: Byvandring i København– placeres enten i forlængelse af forløbet eller i forbindelse med andre forløb alt efter vejrforhold. Asiatisk kompagni på Christianshavn, Slotskirken, Thorvaldsens Museum, Byretten, Frue Kirke, Metropolitanskolen.
- Visningen af præsentationerne indgår som en del af de efterfølgende moduler og foregår drypvis i begyndelsen af et modul.

Overvejelser over forløbets opbygning

1. I et arkitekturforløb er der en række begreber, der skal bruges mange gange for at eleverne kan huske dem og genkende dem. En vigtig del af arkitekturforløbet er at kunne genkende de antikke træk på bygninger i senere perioder. I den introducerende del af forløbet lægges derfor tegneøvelser, hvor eleverne får to gange 20 min. til at tegne en dorisk tempelfront og en jonisk/korinthisk tempelfront. Tegneøvelsen har en betydningsfuld funktion i forhold til at tilpasse forløbet forskellige læringsstile. Det kan blive nemmere for mange elever at huske, hvordan de forskellige elementer ser ud, når de selv har prøvet at tegne dem, og det skaber en variation i nogle moduler, der er begrebstunge for de fleste elever, jf. læreplanens stk. 3.2: ”undervisningen tilrettelægges så den fremmer elevernes faglige nysgerrighed og engagement i forhold til fagets discipliner.”
2. Der gives en detaljeret opgave til alle grupper samt en analyseskabelon for at hjælpe eleverne i gang med forløbet. Projektarbejdet har en deduktiv opbygning, men det aspekt, der har at gøre med perspektivering, er et, hvor eleverne selv skal være opsøgende og sætte deres viden om antik arkitektur i spil. En central problemstilling er derfor at kunne koble viden om de kulturhistoriske perioder, hvorfra de perspektiverende bygninger stammer, til inddragelsen af perspektivering. Det bliver derfor et induktivt element i forløbet, at eleverne i deres perspektivering skal opnå viden om, hvordan antikken har sat sig spor i senere kulturhistoriske perioder, og det er en fordel, at de her arbejder med selvstændigt at søge efter meningsfulde monumenter. Flere elementer af de faglige mål og kernestoffet kommer dermed i spil:

- *Beskrive, analysere og fortolke græske og romerske monumenter i deres antikke kontekst og i deres betydning for senere kultur*
- *Overveje, hvorledes antikken har sat sig spor i efterantikke perspektivtekster og – monumenter.*

[LP, stk. 2.1]

3. Det er flere fordele forbundet med at lade screencasts udgøre den væsentligste del af produktet for projektarbejdet. Videoen gemmes og ses, når det passer ind i undervisningen i øvrigt. Det kan være krævende for eleverne at fastholde koncentrationen gennem alle elevers præsentationer på f.eks. 2 x 60 min. moduler. Med screencasts kan man se

og diskutere to videoer i de efterfølgende moduler, og eleverne får repeteret begreberne over længere tid, og alle projektgruppernes produkter får derved opmærksomhed, hvad enten de kommer først eller sidst. Screencasten bliver på den måde et meningsfuldt digitalt hjælpemiddel i undervisningen. Også i den fase af projektarbejdet hvor eleverne søger viden om deres monument er der en træning i ”at anvende digitale værktøjer og ressourcer.” (jf. LP, stk. 3.3 om IT)

Materiale og kernestof

Gudrun Haastrup og Torben Melander *Ikoner*, Gyldendal 2002 – benyttes som redskab i de moduler hvor projektarbejdet foregår

Johnny Thiedecke *Antikkens arkitektur og dens efterliv*, Pantheon 2006 – benyttes som redskab i de moduler hvor projektarbejdet foregår

Kristina Bonde *Antikkens arkitektur - og sporene i eftertiden*, Meloni 2017 – udleveres som klassesæt ved forløbets begyndelse.

Egne PowerPoint-præsentationer herunder meget kort introduktion til kulturhistoriske perioder: Renæssance, barok, rokoko, nyklassicisme, modernisme og postmodernisme.

Gennemgåede værker:

- Parthenon
- Hefaistostemplet
- Erechteion
- Niketemplet
- Pantheon
- Augustustemplet i Nîmes
- Colosseum
- Titusbuen

Perspektiveringer – elevernes egne

- Byvandring i København (Asiatisk kompagni, Christianshavn, Slotskirken, Thorvaldsens Museum, Byretten, Frue Kirke, Metropolitanskolen)

Opgaven:

I skal lave en skriftlig analyse af bygning X. Derudover skal I selv finde en nyere bygning (renæssance, barok, klassicisme, modernisme), som perspektiverer den antikke bygning.

I skal lave en præsentation af analysen af bygningen + inddrage perspektiveringen for de andre i klassen i form af en screencast, f.eks.:

<http://www.techsmith.com/jing.html>

<https://screencast-o-matic.com/home>

Der skal være mindst 5 forskellige billeder, og præsentationen må højst vare 5 minutter.

Det er vigtigt at I uploader præsentationen (altså jeres screencast) til Jing/screencastomatic så I får et link til præsentationen – det link skal I lægge ind til sidst i jeres skriftlige analyse, for så ligger jeres video i skyen.

Alternative programmer må gerne anvendes.

I skal lægge jeres analyse (skriftligt) og linket til jeres screencast ind i klassens mappe under 'Arkitekturprojekt'.

Analyse-model: (se også *Ikoner* s. 202-207):

Analyse-del:

- 1) Beskriv materiale (marmor, sten, metal, etc.).
- 2) Arten af fund (bygninger).
- 3) Grundplan: rektangulær, kvadratisk, rund, fundament, fremspringende mure, antal rum, osv.
- 4) Søjler: antal og placering, dorisk, jonisk, korintisk, kapitæler, overbygning.
- 5) Skulpturudsmykning: gavle, metoper, frise.
- 6) Funktion: religiøs, politisk, praktisk: Borg, palads, tempel, beboelseshus. Sejrsmonument, gravmonument, takkegave til guderne.
- 7) Fortolkning:

Typiske træk ved tiden, samfundet, kulturen i den periode monumentet er blevet til – henvis når det er muligt til samtidige litterære tekster.

8) Perspektivering:

Perspektivering til karakteristiske træk ved andre perioder og evt. hvilke påvirkninger fra andre perioder, bygningen er præget af, og hvilke andre stilarter, perioder, etc., der er påvirket af træk fra denne periodes bygninger.

Perspektivering til nyere bygning. Stilarter og stiltræk i perspektiveringen, hvad der ligner og hvad der er forskelligt.

Links

Ribe Katedralskole

<http://klassisk.ribekatedralskole.dk/oldtidskundskab.htm>

Korte analyser af specifikke værker og henvisninger til flere samlinger.

Thisted Gymnasium

<http://old.thisted-gymnasium.dk/klassiker/kunstogarkaeologi.htm>

Lettilgængelige artikler med oversigter over græsk/romersk kunst.

Billedsamlinger:

VRoma Image Archive – mange billeder og god søgefunktion

http://www.vroma.org/images/image_search.html

Perseus – stort materiale

<http://www.perseus.tufts.edu/cgi-bin/browser>

Perspektivering:

Fx Slots- og Ejendomsstyrelsen, men der er også mange klassicistiske bygninger i andre større byer

<http://slks.dk/slotte-ejendomme-og-haver/>